

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

Воробйова Людмила Василівна,
кандидат економічних наук, доцент кафедри історії та
теорії господарства ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГНОСТИЧНИХ ІДЕЙ ФІЗИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ В АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ УКРАЇНИ

В історії економічної думки завжди були намагання відобразити вплив природних факторів на економічні процеси. Наприклад, поняття продуктивних сил та чистого продукту у фізіократів, роль природи в утворенні багатства за оцінкою В. Петті тощо. Але ці чинники розглядалися як зовнішнє середовище, як один із факторів, що впливає на економічні процеси. В той же час посилення їх ролі в економіці вимагає урахування їх дії на більш глибокому рівні. Це і дає фізична економія. Зародилися ці ідеї й отримали розвиток на українському науковому ґрунті – у працях представників української школи фізичної економії: С. А. Подолинського, В. І. Вернадського, М. Д. Руденка. Опанування здобутків української школи сучасними економістами сприятиме не тільки більш глибокому пізнанню аспекту економічної культури, але й виходу української економічної науки на світовий рівень.

Для України, яка має 40% світового чорнозему, ідеї фізичної економії дуже близькі. Потрібно звертати увагу на автохтонність української нації. Для українця навіть Господь оре ниву! «За плугом Господь іде» – так назвала свою працю одна із відомих дослідниць українського козацтва та наукового доробку В. Вернадського О. Апанович.

Ідеї фізичної економії є дуже актуальними для аграрного підприємництва в Україні:

- по-перше, вони пропонують поширення органічного землеробства;
- по-друге, в світовій енергетиці і в тому числі в енергетиці України зараз суттєво підвищується роль невичерпних та поновлювальних джерел енергії;
- по-третє, важливими є ідеї фізичної економії і при формуванні концепції сталого розвитку.

Завдяки фізичній економії М. Руденко відкрив власному народові й людству глобальну місію України, досягнення якої має бути відправним пунктом прогностичних ідей. «Саме фізична економія дає Україні змогу бачити своє елітарне становище на земній кулі...» [1, с. 64].

Вирішення, якою бути Україні (аграрно-промисловою чи промислово-аграрною!), означає, що ми вступаємо в економічну стратегію світового масштабу. Втілюючи індустріальні прогностичні проекти, належить затверджувати потенційні можливості українських чорноземів. Бо не гіганти індустрії зроблять українців заможними, а найкращі в світі чорноземи [2, с. 390].

Майбутній добробут народу і країни М. Руденко осмислював за допомогою експертних оцінок. І на їх основі доводив, що «багатою Україна стане лише тоді коли кожен гектар її землі родитиме по 80-100 центнерів добірного збіжжя. Не раніше, але й не пізніше» [2, с. 390].

Прогностичну лінію економічних досліджень М. Руденка закінчує есе «На шляху до Світової Монади». Стаття є останньою працею мислителя, якій судилося стати його космологічним заповітом.

Руденко завершив її словами: «Хоч як далеко ми перебуваємо від Світової Монади, а рух нашої Галактики забезпечує саме Вона. І якщо їй в чомусь допомагають високі галактичні сутності, то це так само як ми люди, допомагаємо Сонцю підтримувати життя на Землі» [2, с. 403]. Завершення заповіту знаменує глибину бачення прогностичних підвалин мислителем, якому світовий Розум відкрив дар бачення дороговказу національного прогресу.

Список використаних джерел

1. Корнійчук Л. Я., Шевчук В. О. Футурологія і прогностичні ідеї фізичної економії. – К. : КНЕУ ; НАСОНА, 2012. – 72 с.
2. Руденко М. Енергія прогресу. Нариси з фізичної економії. Видання друге, доповнене. – Тернопіль : Джура, 2005. – 412 с.

Данилова Катерина Ігорівна,
кандидат економічних наук, науковий співробітник
відділу економічної теорії, ДУ «Інститут економіки та
прогнозування НАН України»

ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ЕТОС: ЕВОЛЮЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ТА МІКРОСТРУКТУРА ПОРІВНЯЛЬНИХ ПЕРЕВАГ

Ідея суспільної самоорганізації як системи та структури соціальних і господарчих відносин, які, прагнучи забезпечити реалізацію власних (індивідуалізованих) інтересів, задовольняють суспільні, не є новою. В економічній площині ця проблематика була узагальнена класичним твором А. Сміта [1]; проте в суспільному контексті проблематика економічного інтересу, навколо якого структуруються соціально-економічні агенти, з часів Греції класичного періоду розвивалася в межах дисциплін моральної та політичної філософії, зокрема етики як розділу права та політики як сфери управління суспільним життям (polity). Здатність викликати довіру через звернення до спільної норми поведінки (етосу), спільних емоцій (пафосу) та послідовної аргументації поведінки наявними фактами (логіки) була не тільки ключовою соціальною якістю громадянина Стародавніх Афін, але й практично важливою господарчою якістю внаслідок специфіки правового порядку публічного вирішення господарчих суперечок та практики децентралізованого